

Zadeva C-156/24**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

28. februar 2024

Predložitveno sodišče:

Corte suprema di cassazione (Italija)

Datum predložitvene odločbe:

2. februar 2024

Vlagateljica kasacijske pritožbe:

STM srl.

Nasprotna stranka v postopku s kasacijsko pritožbo:

Ministero della Giustizia (ministrstvo za pravosodje, Italija)

Predmet postopka v glavni stvari

Kasacijska pritožba zoper sodbo, s katero je bilo razsojeno, da se kljub zamudi pri plačilu zneskov, ki jih je moralo državno tožilstvo plačati za najem opreme za prestrezanje komunikacij, v skladu z decreto legislativo n. 231/2002 (zakonska uredba št. 231/2002) ne smejo zaračunati zamudne obresti, ker pravnega razmerja med strankama (družbo najemodajalko in Ministero della Giustizia (ministrstvo za pravosodje, Italija)) ni mogoče opredeliti kot trgovinski posel.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Razlaga prava Unije na podlagi člena 267 PDEU, zlasti člena 4(3) PEU, člena 47 Listine ter členov 2, točki 1 in 2, ter 10(1) Direktive 2011/7/EU.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba načelo lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) PEU, temeljno pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem, ki jo zagotavlja člen 47

Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, in Direktivo 2011/7/EU, zlasti pa člen 2, točki 1 in 2, te direktive, razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni zakonodaji ali praksi, v skladu s katero: (i) je iz opredelitve pojma „trgovinski posli“ v smislu navedene direktive izključeno izvajanje storitev za plačilo, ki jih najemodajalci opravijo na zahtevo državnih tožilstev; (ii) so iz pravil na področju obresti, ki jih določa ta direktiva, posledično izključene terjatve najemodajalcev za storitve, ki so jih opravili za državna tožilstva?

2. Ali je treba načelo lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) PEU, temeljno pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem, ki jo zagotavlja člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, in Direktivo 2011/7/EU, zlasti pa člen 10(1) te direktive, razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni zakonodaji in praksi, ki za plačilo prejemkov, do katerih je upravičen ponudnik storitev, ne predpisujeta posebnega roka in/ali ki poleg tega določata, da je mogoče te pravice uveljavljati le s pravnimi sredstvi, določenimi v decreto del Presidente della Repubblica n. 115/2002 - Testo Unico in materia di spese di giustizia (uredba predsednika republike št. 115/2002 o enotnem besedilu o stroških postopka), in, natančneje, zgolj z vložitvijo ugovora zoper sklep o odmeri stroškov?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva 2000/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2000 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih: uvodne izjave 5, 7 in 9

Direktiva 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih: člen 2, točki 1 in 2, člen 10(1) ter uvodni izjavi 3 in 4

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah: člen 47

Navedene določbe nacionalnega prava

Decreto legislativo del 9 ottobre 2002, n. 231 - Attuazione della direttiva 2000/35/CE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali (zakonska uredba št. 231 z dne 9. oktobra 2002 o izvajanju Direktive 2000/35/ES o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih) (GURI št. 249 z dne 23. oktobra 2002, v nadaljevanju: zakonska uredba št. 231/2002), kakor je bila spremenjena z decreto legislativo del 9 novembre 2012, n. 192 - Modifiche al decreto legislativo 9 ottobre 2002, n. 231, per l'integrale recepimento della direttiva 2011/7/UE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali, a norma dell'articolo 10, comma 1, della legge 11 novembre 2011, n. 180 (zakonska uredba št. 192 z dne 9. novembra 2012 o spremembi zakonske uredbe št. 231 z dne 9. oktobra 2002 za popoln prenos Direktive 2011/7/EU o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih v skladu s členom 10(1) zakona št. 180 z dne 11. novembra 2011) (GURI št. 267 z dne 15. novembra 2012); členi od 1 do 5

Decreto del Presidente della Repubblica del 30 maggio 2002, n. 115 - Testo unico delle disposizioni legislative e regolamentari in materia di spese di giustizia (uredba predsednika republike št. 115 z dne 30. maja 2002 o enotnem besedilu zakonov in drugih predpisov o stroških postopka) (redni dodatek h GURI št. 139 z dne 15. junija 2002, v nadaljevanju: enotno besedilo o stroških postopka):

člen **168**: „1. Višina stroškov in nagrad, ki se povrnejo svetovalcem sodišča [...], se določi z obrazloženim sklepom o plačilu, ki ga izda sodišče, ki odloča o zadevi. 2. Sklep se posreduje upravičencu in strankam v postopku, vključno z državnim tožilstvom, in je izvršilni naslov, ki ga je mogoče začasno izvršiti [...].“

člen **168 bis**: „1. Višina stroškov, povezanih z izvajanjem storitev iz člena 96 decreto legislativo 1° agosto 2003, n. 259 (zakonska uredba št. 259 z dne 1. avgusta 2003), in stroškov, ki nastanejo zaradi uporabe teh storitev, se brez odlašanja določi s sklepom o plačilu, ki ga izda državno tožilstvo, ki je predlagalo izdajo odredbe ali izvršilo odredbo za prestrezanje komunikacij. [...] 3. Zoper sklep o plačilu je dovoljen ugovor v skladu s členom 170.“ in

člen **170**: „1. Upravičenec in stranke v postopku, vključno z državnim tožilcem, lahko zoper sklep o plačilu, ki se izda v korist svetovalca sodišča, [...] vložijo ugovor. Ugovor ureja člen 15 decreto legislativo 1° settembre 2011, n. 150 (zakonska uredba št. 150 z dne 1. septembra 2011).“

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Tribunale di Catanzaro (sodišče v Catanzaru, Italija), ki je prvostopenjsko sodišče, je izdalo plačilni nalog, s katerim je ministrstvu za pravosodje naložilo, naj družbi STM srl. v skladu s členoma 4 in 5 zakonske uredbe št. 231/2002 plača zneske, vključno z zamudnimi obrestmi, iz naslova nadomestila za dajanje v najem elektronske opreme za prestrezanje telefonskih pogovorov in elektronsko opazovanje, ki jo je ta družba zagotovila več državnim tožilstvom.
- 2 Ministrstvo za pravosodje je vložilo ugovor pri navedenem sodišču, to pa je izdalo sodbo, s katero je zadevni plačilni nalog razveljavilo in družbi STM priznalo terjatev brez zamudnih obresti. To sodišče je namreč ugotovilo, da storitve, ki so potrebne za prestrezanje telekomunikacij in elektronsko opazovanje, ne spadajo med trgovinske posle, ki se ponudniku te storitve plačajo na podlagi meril iz zakonske uredbe št. 231/2002, ampak med dejavnosti svetovalcev sodišča, ki se plačajo v skladu z merili iz člena 168 in naslednjih enotnega besedila o stroških postopka.
- 3 Izpodbijana sodba, ki je bila izdana v postopku na prvi stopnji, je bila nato potrjena v pritožbenem postopku. Družba STM je zoper sodbo, izdano v pritožbenem postopku, pri predložitvenem sodišču vložila kasacijsko pritožbo.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 4 **Vlagateljica kasacijske pritožbe** meni, da opravljanje storitev dajanja v najem opreme pomeni trgovinski posel v smislu Direktive 2011/7/EU, saj gre za izvajanje storitev za plačilo, kar posledično pomeni, da se v primeru zamude pri plačilu obračunajo zamudne obresti.
- 5 To, da je izvedbo zadevne storitve naročilo državno tožilstvo, naj ne bi bilo v nasprotju z navedeno opredelitvijo. Državno tožilstvo naj bi namreč z odobritvijo uporabe opreme za prestrezanje komunikacij dejansko sprejelo ponudbo, ki jo je predložila družba, ki je ponudnica te storitve, in z njo tako sklenilo pogodbeno razmerje, za katero veljajo običajna pravila, ki urejajo obligacijska in pogodbeno razmerja.
- 6 Tudi če bi bilo treba šteti, da zadevno razmerje pomeni javnopravno razmerje in bi plačilo posledično temeljilo na zakonski obveznosti, ki velja za stroške postopka, naj bi bilo treba najemodajalcu v vsakem primeru priznati pravico do zamudnih obresti in mu omogočiti, da svojo terjatev uveljavlja tudi z drugimi pravnimi sredstvi, ne pa zgolj s pravnim sredstvom, ki je izrecno določeno v enotnem besedilu o stroških postopka, to je z ugovorom zoper sklep o odmeri stroškov. Po izdaji takega sklepa naj bi namreč veljalo, (a) da se zgolj posreduje stranki v postopku, ne da bi se ji hkrati vročil tudi overjen prepis sklepa, kar naj bi pomenilo, da mora upnik, ki namerava uveljavljati njegovo izvršitev, najprej pridobiti izvršljiv prepis, s katerim je bila vnaprej odmerjena višina teh stroškov; (b) da ta sklep ne določa obresti (zakonske ali zamudne) in (c) da je mogoče tak sklep izpodbijati le v skladu s členom 170 enotnega besedila o stroških postopka. Poleg tega naj bi veljalo, (d) da za izdajo sklepa o odmeri stroškov niso določeni nikakršni roki.
- 7 **Ministrstvo za pravosodje** pa meni, prvič, da gre pri sklepu o odobritvi uporabe opreme zasebnih subjektov za izvajanje javne oblasti organa javne uprave in, drugič, da državno tožilstvo ni pooblaščen za prevzemanje pogodbenih obveznosti organa javne uprave.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 8 Pred letom 2004 ni bilo nobenih izrecnih določb, ki bi urejale stroške prestrezanja komunikacij. Člen 5(1), točka (i-bis), enotnega besedila o stroških postopka, ki je bil uveden z Legge n. 311/2004 (zakon št. 311/2004), je določal, da stroški, ki se lahko povrnejo iz državne blagajne in se iz nje plačajo vnaprej, vključujejo tako stroške, povezane z dejavnostjo sledenja, ki jo po zakonu krijejo operaterji telefonije, kot tudi stroške, ki nastanejo zaradi izvajanja take dejavnosti. Člen 168 bis enotnega besedila o stroških postopka, ki je bil uveden z decreto legislativo n. 120/2018 (zakonska uredba št. 120/2018), je določal, da se višina obeh vrst stroškov določi s sklepom sodišča v smislu člena 168 enotnega besedila o stroških postopka.

- 9 V skladu z ustaljeno sodno prakso Corte di Cassazione (kasacijsko sodišče, Italija) velja, da je zakonodajalec s sprejetjem te zakonodajne odločitve nameraval zagotoviti, (a) da se tudi najem opreme pri zasebnih subjektih in morebitne storitve, ki jih izvaja osebje teh subjektov, štejejo za dejavnost, ki je neločljivo povezana s kazenskim postopkom, in (b) da se zadevni stroški, ki so opredeljeni kot izredni stroški, vključijo med stroške postopka in da zato niso predmet svobodnega pogodbenega dogovarjanja, kar velja tako za fazo odmere teh stroškov kot tudi za fazo vložitve ugovora zoper te stroške. V skladu s to usmeritvijo lahko torej o višini zadevnih stroškov odloči le državno tožilstvo, in sicer tako, da „brez odlašanja“ (člen 168 *bis*) izda obrazloženi sklep, ki ob neobstoju ugovora iz člena 170 enotnega besedila o stroških postopka postane pravnomočen in izvršljiv ter pomeni izvršilni naslov za plačilo stroškov v smislu člena 171 tega enotnega besedila.
- 10 Vendar senat predložitvenega sodišča meni, da bi lahko zaradi takega pristopa prišlo do omejevanja pravice najemodajalca do učinkovitega sodnega varstva, saj izključno sklicevanje na enotno besedilo o stroških postopka pomeni, da najemodajalec nima nobene možnosti, da bi svoje terjatve po potrebi uveljavljal z vložitvijo predloga za izdajo plačilnega naloga. To pa ne bi pomenilo le, da družba, kakršna je vlagateljica obravnavane kasacijske pritožbe, ne bi imela pravice do zamudnih obresti, ampak tudi, da bi se morala, če bi želela doseči priznanje svojih zahtevkov, soočiti z zamudami, ki so pogosto precejšnje (rok, v katerem mora pristojno sodišče sprejeti sklep o odmeri stroškov, namreč v enotnem besedilu o stroških postopka sploh ni določen), obenem pa ne bi imela nobenega izvršilnega naslova, na podlagi katerega bi lahko vložila pravna sredstva za varstvo svoje terjatve, čeprav bi ji bila ta priznana (sklep o odmeri stroškov se namreč ne posreduje v celoti), in bi lahko znesek stroškov iz tega sklepa izpodbijala le na način, ki je izrecno določen v členu 170 enotnega besedila o stroških postopka.
- 11 Senat, ki odloča o sporu, se zaradi navedenih posledic, ki izhajajo iz doslej uveljavljenih usmeritev Corte di Cassazione (kasacijsko sodišče), sprašuje, ali so te usmeritve združljive s pravom Unije. Predložitveni senat namreč opozarja na obstoj (a) morebitnega nasprotja z zakonodajo Unije na področju boja proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih, kakor je bila prenesena v nacionalno zakonodajo, (b) konkretne kršitve člena 10(1) Direktive 2011/7, v skladu s katero je treba upniku omogočiti, da izvršilni naslov pridobi v 90 dneh po sprejetju sklepa o odmeri stroškov, in, nazadnje (c) nasprotja s temeljno pravico do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča (člen 47 Listine).
- Zato predlaga, naj se v okviru predhodnega odločanja poda razlaga upoštevne zakonodaje.
- 12 Predložitveno sodišče navaja, da na podlagi pritožbe, ki jo je vložila vlagateljica kasacijske pritožbe, proti Italiji teče postopek za ugotavljanje kršitev v skladu s členom 258 PDEU (INFR (2021) 4037); Evropska komisija namreč meni, da italijanska zakonodaja s tem, da iz trgovinskih poslov izključuje storitev dajanja v

najem zadevne opreme, družbam, ki opravljajo to storitev, odreka pravico do varstva, ki ga imajo na podlagi Direktive o boju proti zamudam pri plačilih.

Zato ob upoštevanju navedenega postopka ter obsežnosti spora med družbami najemodajalkami in državnimi tožilstvi predlaga, naj se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po hitrem postopku.

DELOVNI DOKUMENT